

i et vist omfang ligeledes sikrer institutionerne et selvstyre. En række beslutninger – især beslutninger, der er baseret på faglige skøn – kan således ikke tilsidesættes af ministeriet, hvis de er lovlige.

Vurdering af loven m.v.

I den tid der er gået, siden loven blev vedtaget, har den været genstand for megen kritik. Denne kritik har overvejende været rettet mod 1) det betydelige tidsforbrug, der medgår til arbejdet i de mange kollegiale organer, 2) en uhensigtsmæssig studienævnstruktur med indirekte valgte centralstudienævne og manglende sammenhæng mellem studienævnenes beslutningskompetence vedrørende uddannelserne og fakultetsrådenes kompetence vedrørende ressourcer, 3) at beslutninger om forhold vedrørende forskning som oftest træffes af forsamlinger, hvori kun halvdelen er forskningskompetente og 4) isolation fra den omgivende verden, herunder fra »aftagerne« af det »produkt«, som institutionerne præsterer.

Med baggrund i denne kritik har der i tidens løb været taget forskellige initiativer med henblik på at rette op på disse forhold, men de har ikke ført til forandringer i så henseende.

Så sent som i 1983 overvejede undervisningsministeriet at fremsætte et forslag, der hovedsagelig vedrørte problemer i forbindelse med studienævne/fakultetsrådsstrukturen og styrelsen af institutter, idet en mere gennemgribende ændring påtænkte søgt gennemført senere efter nærmere overvejelser og vurderinger.

Undervisningsministeriet opgav imidlertid denne tanke og nedsatte i stedet et udvalg med fhv. rektor for Aarhus Universitet, professor Carl F. Wandel som formand. Det hed i udvalgets kommissorium, at det skulle være et overordnet mål, »at de højere uddannelsesinstitutioners traditionelle selvstyre bevares, samtidig med at det bringes til at opfylde de krav, som samfundet må stille til en effektiv ledelse af forskning og uddannelse. Kun opfyldelsen af dette mål kan – også på længere sigt – sikre den uafhængighed inden for forskningen og de højere uddannelser, som er væsentlig for samfundets udvikling og fremskridt. Udvalget bør endvidere inddrage hensynet til følgende målsætninger i sit arbejde:

- a. Styrkelse af forskningens placering og gennemslagskraft i institutionernes ledelser.
- b. Styrkelse af mulighederne for at forny uddannelserne under hensyn til forskningens resultater og samfundets behov.

- c. Øget vekselvirkning og koordination mellem forskningen og uddannelserne.
- d. Effektivisering af ledelse og sagsbehandling.«

Udvalgsbetænkningen af november 1985

Udvalget har afgivet betænkning i november 1985 (nr. 1055).

Udvalgets hovedsynspunkter kan formentlig bedst belyses ved følgende citat fra betænkningen (side 60-61):

»Det er udvalgets opfattelse, at gældende lov på ingen måde er hævet over kritik set i forhold til de krav, der aktuelt og i fremtiden må stilles til institutionerne. Blandt lovens svagheder må det især fremhæves, at den er bygget op omkring et grupperepræsentationsprincip, der aldrig har kunnet begrundes rationelt ud fra institutionernes hovedformål, der er forskning og uddannelse. Dertil kommer, at de i 1968 så udbredte forestillinger om »deltagerdemokrati« i dag ofte opleves som hindrende for en effektiv ledelse og en klar ansvarsfordeling.

Udvalget har lagt til grund, at en sikring og en styrkelse af selvstyret forudsætter en fornyelse af de for 12 til 15 år siden indførte styrelsesprincipper. Hvis institutionerne skal kunne fungere som stærke, handlekraftige og troværdige partnere i en dialog med offentlige myndigheder, private virksomheder og organisationer, må *for det første* den daglige ledelse effektiviseres, og administrationen forenkles. Herigennem kan også opnås, at mere af medarbejdernes tid kan anvendes til forskning, undervisning og medhjælp i forbindelse hermed. *For det andet* må ansvarsfordelingen inden for institutionerne præciseres gennem en styrkelse og klargøring af ledelsens beføjelser og ansvar under inddragelse af den fornødne sagkundskab. *For det tredje*, og givetvis vigtigst, må forskningssynspunkternes gennemslagskraft i den daglige ledelse såvel som i den mere langsigtede planlægning styrkes. Kun derigennem kan de højere uddannelsesinstitutioner hævde og i fremtiden fastholde deres placering i det danske forskningssystem, og kun derigennem kan den nødvendige vekselvirkning mellem uddannelse og forskning finde sted. *Med andre ord: Gennem administrativ forenkling og effektivisering, gennem præcisering af ansvarsfordelingen, gennem øget inddragelse af sagkyndighed i sagsbehandlingen og ledelsen samt gennem styrkelse af forskningssynspunkternes gennemslagskraft skabes de bedste betingelser for at styrke og bevare selvstyret og samtidig leve op til samfundets forventninger til de højere uddannelsesinstitutioner.*«